

Jens Vigh Riis
Sø Møllevej 3
7900 Nykøbing M.

Dato: 16. december 2004
Journal nr.: 09.02.G01/2000-3016
Deres j. nr.: Kaj Hyldig
Initialer: 99707076
Direkte tlf.: Tekniskforvaltning@morsoe.dk
E-mail:

MILJØGODKENDELSE AF SVINEPRODUKTION OG GYLLESEPARERINGSANLÆG

Morsø Kommune meddeler godkendelse til en mindre ændring/udvidelse af dyreholdet som holdes inden for de i miljøgodkendelsen af 25. januar 2001 meddelte miljøgodkendelse.

I miljøgodkendelsen er der foretaget en tilpasning af vilkårene, idet der ikke blev etableret et biogasanlæg men udelukkende et separationsanlæg.

Herudover blev teknikken i separeringsanlægget, ændret, således at fiberfraktionen ikke blev udskilt ved en skruepresser, men i stedet ved en dekantercentrifuge, ligesom teknikken efter udskillelse af fiberfraktion, blev ændret fra at være omvendt osmose og ultrafiltrering til at være inddampning og kondensering.

Vilkår og Miljøreddegørelse erstatter tilsvarende i miljøgodkendelsen af 25. januar 2001. Bilagene fra miljøgodkendelsen af 25. januar 2001 er fortsat gældende.

Kommunen har derfor foretaget en tilpasning af vilkårene og den miljøtekniske beskrivelse.

Separeringsanlægget efter udskillelse af fiberfraktionen er imidlertid taget ud af drift i begyndelsen af 2004, men der er fortsat åbnet mulighed for anvendelse i overensstemmelse med miljøgodkendelsens vilkår.

Husdyrbruget er omfattet af § 33, kapitel 5, i Miljøministeriets lovbekendtgørelse nr. 628 af 22. september 1998 – om miljøbeskyttelse.

I henhold til bekendtgørelse nr. 807 af 25. oktober 1999 – om godkendelse af listevirksomhed er hovedaktiviteten, svineproduktion godkendelsespligtig med listebetegnelsen L1, og biaktiviteten er separation af gylle med listebetegnelsen K6.

Forudsætningen for Morsø Kommunes vurdering er indeholdt i afsnittet Miljøteknisk redegørelse.

Godkendelse er meddelt på vilkår, der er inddelt i følgende kategorier:

- Generelle vilkår
- Vilkår for indretning og drift
- Emissions- og immisionsvilkår
- Kontrolvilkår

Godkendelsen kan påklages inden 4 uger fra den dag afgørelse er meddelt af den til hvem afgørelsen er rettet, Embedslægeinstitutionen for Viborg Amt, enhver der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald.

Ansøger vil blive underrettet, hvis der indgives klage.

Offentlighedsfasen er 4 uger.

Afgørelsen skal revurderes i perioden mellem 25. januar 2009 og senest inden 25. januar 2011.

Afgørelsen kan indbringes for domstolene inden 6 måneder efter at godkendelsen er offentliggjort.

Venlig hilsen

Børge Asferg
Stadsingeniør

Søren H. Larsen
Bygningsinspektør

Kopi tilsendt:

Embedslægeinstitutionen for Viborg Amt, Sct. Mikkelsgade 4.1, 8800 Viborg
Viborg Amt , Skottenborg 26, 8800 Viborg
AgroVest, Ringvejen 63, 7900 Nykøbing M.
Arbejdstilsynet, Søndergade 16 A, 7800 Skive
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.

1 Generelle vilkår

Grundlaget	<p>1.1 Virksomheden skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for godkendelsen.</p> <p>Virksomheden skal overholde Husdyrgødningsbekendtgørelsens bestemmelser.</p>
Produktionens omfang	<p>1.2 Godkendelsen omfatter en produktion af 2100 årssøer og produktion af 945 sopolte/år.</p> <p>På ejendomme tillades ligeledes 3 stk. ammekøer med opdræt. Den samlede produktion udgør 521,6 DE.</p>
Udvidelse og ændring	<p>Udvidelser eller ændringer såvel i indretning, som i drift, der indebærer forøget forurening, skal anmeldes til Morsø kommune.</p>
Udnyttelse	<p>1.3 Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år.</p>
Ejerforhold / ledelse	<p>1.4 Virksomheden skal informere Morsø kommune ved ejerskifte eller ændringer i virksomhedens daglige ledelse eller bestyrelse.</p>
Regulering indenfor de første 8 år	<p>1.5 Med henvisning til miljøbeskyttelseslovens § 41, skal det bemærkes, at indtil der er forløbet 8 år efter godkendelsens meddelelse, kan der kun meddeles forbud eller påbud, hvis:</p> <ul style="list-style-type: none"> - der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkninger - forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse - forureningen i øvrigt går ud over det, der er lagt til grund for godkendelsen. <p>Når der er forløbet 8 år efter, at godkendelsen er meddelt, kan Morsø kommune ændre vilkårene heri, når det er miljømæssigt begrundet.</p>
Tilbagekaldelse	<p>1.6 Morsø kommune kan dog til enhver tid tilbagekalde eller ændre godkendelsens vilkår, hvis personer, der er omfattet af miljøbeskyttelseslovens § 40A, får indflydelse på virksomhedens drift.</p>

Underretningspligt 1.7 Der gøres opmærksom på miljøbeskyttelseslovens § 21, hvoraf det fremgår at ejere og brugere af fast ejendom straks skal underrette Morsø kommune, hvis de forårsager eller konstaterer forurening af ejendommens jord eller undergrund, samt på lovens § 71 i henhold til hvilken virksomheden har pligt til at underrette tilsynsmyndigheden, hvis driftsforstyrrelser eller uheld medfører væsentlig forurening eller fare herfor.

2 Vilkår for indretning og drift

Grønt regnskab 2.1 Der skal udarbejdes Grønt Regnskab for virksomheden. Det grønne regnskab skal udarbejdes på grundlag af et program, der ligger på niveau med programmet "Grønt Regnskab" fra Landbrugets Rådgivningstjeneste.

Hvis ejeren ønsker at bruge et andet program end "Grønt Regnskab" fra Landbrugets Rådgivningscenter, skal Morsø Kommune godkende det alternative program.

I takt med, at der sker udvikling af programmer til "Grønt Regnskab", skal udarbejdelsen af "Grønt Regnskab" ske på baggrund af den seneste udgave.

Regnskabet skal indsendes til teknisk forvaltning 1 gang årligt pr. 1. aug.

Indretning af stalde 2.2 For at minimere afgivelse af lugtstoffer og fordampning af ammoniak skal staldene indrettes efter følgende vilkår:

Gylleudslusning Gyllen skal opbevares kortest muligt tid i staldene. I drægtigheds- og farestalde skal udslusningen foregå mindst 1 gang dagligt. I eksisterende drægtighedsstald og i den nye løbe- og drægtighedsstald, skal udslusningen foregå mindst hver 3. uge

Spaltegulve De nye stalde, samt eksisterende stalde til søer, skal etableres med delvis spaltegulv.

Overbrusning Der skal etableres overbrusning i drægtighedsstaldene og i løbe-kontrolafdelingen i polteafsnittet.

Ventilation 2.3 Ventilationssystemet skal indrettes efter Multistep-princippet for at sikre, at afgangshastigheden i staldenes afkast er størst mulige.

Ventilationen skal indrettes, så man undgår høje lufthastigheder over fugtige overflader, og hvor der ligger gødning.

Der må ikke etableres gulvudsugning.

Afkast	<p>Lufthastigheden i staldenes afkast ved max. ventilation skal være mindst 10 m/sek. i afkast og ved min. ventilation mindst 5 m/sek. Luftstrømmen skal være opadrettet. Afkastene må ikke forsynes med afdækningsplade.</p> <p>Afkastene placeres mindst 80 cm over tagflade, og skal mindst føres op til kiphøjde.</p>
Foder	<p>2.4 For at minimere afgivelse af lugtstoffer og fordampning af ammoniak, skal der anvendes foderblandinger, der optimerer proteinindholdet i forhold til de enkelte dyregrupperes proteinbehov.</p>
Opbevaringskapacitet	<p>2.5 Opbevaringskapaciteten for flydende husdyrgødning skal være mindst 4700 m³.</p>
Opbevaring mv	<p>2.6 Beholdere for opbevaring af næringskoncentrater efter foretaget behandling skal være forsynet med låg, flydedug, teltoverdækning eller lignende.</p> <p>Det fra gyllen filtrerede og kompostlignende materiale skal opbevares som fast gødning og efter bestemmelserne i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 10, idet det kompostlignende materiale er fast gødning og ikke kompost.</p> <p>Den fraseparerede vanddel opbevares i dertil indrettet jordbassin med membran og indholdet af total - N må højst være 50 mg/liter.</p> <p>Udbringning skal foregå på en mindst 3 ha stor mark på en sådan måde, at der ikke er risiko for overfladeafstrømning til vandløb, herunder dræn, søer eller fjord.</p>
Fosfor	<p>2.7 Udbringning næringsstoffer på eget areal skal doseres efter det aktuelle plantedækkes fosforbehov for at undgå overgødsning.</p>
Olie- og kemikalier	<p>2.8 Olie- og kemikalier skal opbevares sådan, at der ikke opstår risiko for forurening.</p> <p>For sprøjtemidler gælder, at midler, der er klassificeret som "sundhedsskadeligt" skal opbevares utilgængeligt for børn, hvilket kan være et aflåst skab.</p> <p>Sprøjtemidler klassificeret som "giftig" eller "meget giftig" skal opbevares forsvarligt, under lås, utilgængeligt for børn og ikke sammen med eller i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer, lægemidler o. lign.</p>

Sprøjtemidler må ikke opbevares i et rum, hvor der er afløb i gulvet.

Olie- og kemikalieaffald opbevares i tromler, der er placeret på befæstet, overdækket areal.

Der må ikke være afløb fra arealet og arealet skal være forsynet med opkant, der sikrer, at 200 l kan opsamles på arealet. Opbevares olien inde i en bygning, må der ikke være afløb i det rum, olien opbevares i. Alternativt skal der etableres opkant.

Affald

2.9 Erhvervsaffald samt farligt affald, som olie- og kemikalieaffald, medicinrester og veterinært affald, skal bortskaffes i overensstemmelse med Morsø Kommunes gældende affaldsregulativ.

Der må ikke foretages afbrænding af affald på ejendommen.

Døde dyr

Animalsk affald, herunder selvdøde dyr, må ikke nedgraves eller opbevares sammen med fast eller flydende gødning, men skal bortskaffes til autoriseret destruktionsanstalt og opbevares i container således, at der i tidsrummet inden afhentning ikke opstår uhygiejniske forhold.

Hygiejniske forhold

2.10 Hele ejendommen skal være renholdt og ryddelig og opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter).

Virksomheden må ikke give anledning til væsentlige lugt- og støvgener hos nærmeste naboer.

Der skal på ejendommen foretages en effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium. Anvendelse af rovfluer falder ind under disse bestemmelser.

Separationsanlægget

2.11 Overvågningen af separationsanlægget skal foregå 24 timer i døgnet.

Ved større reparationer, som kan medføre kraftig lugtudvikling, skal nærtboende naboer og Morsø Kommune underrettes, og der skal, om muligt, tages hensyn til vindretninger.

Instruks for indsats ved akutte uheld skal være opsat i kontrolrum. Instruksen skal indeholde tilstrækkelig information, så den ansvarlige kan agere i forhold til et akut uheld.

Morsø Kommune skal orienteres, hvis separeringsanlægget, ud over drift af dekantercentrifuge, igen opstartes.

Foretages væsentlige ændringer i driften skal ændringen anmeldes til kommunen.

3 Emissions- og immisionsvilkår

Grundvand

3.1 Udvaskning af kvælstof fra virksomhedens arealer skal overholde Region 2000-2012's retningslinje 25 for beskyttelse af grundvandet samt Viborg Amts arbejdsnotat af d. 26. januar 2000 "VVM-vurdering af husdyrproduktioner – forslag til administrationsgrundlag vedr. udvaskning af nitrat m.v".

På godkendelsestidspunktet ligger grænsen på 40 mg nitrat pr. liter indenfor områder med særlige drikkevandsinteresser og 50 mg nitrat pr. liter i områder med drikkevandsinteresser. I områder med begrænsende interesser er der ingen krav.

Lugt

3.2 Lugtkoncentrationen ved naboers haver må ikke overstige lugttætskilen med mere end 5-10 gange som timevægtet 99% fraktil.

Støj

3.3 Virksomhedens bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau dB(A) målt ved Hybenhøjen 1 eller Brunhøjen 3 i have beliggende og i øvrigt i en afstand af 130 m målt fra bedriftens bygninger må ikke overskride:

Dag	kl. 7.00 - 18.00: 55 dB(A)
Aften	kl. 18.00 - 22.00: 45 dB(A)
Nat	kl. 22.00 - 07.00: 40 dB(A)

I natperioden må der ikke forekomme højere spidsværdier end 55 dB(A).

4 Kontrolvilkår

Dokumentation for produktionens omfang

4.1 Til dokumentation for at produktionen ikke ligger udenfor godkendelsens rammer, indsendes 1 gang årligt relevante kopier af dele af det afsluttede årsskatteregneskab. Kopi indsendes til Teknisk Forvaltning og indsendes hvert år senest den 1. august.

Anvendelse af næringsstoffer

4.2 Der skal til enhver tid overfor tilsynsmyndigheden i Morsø Kommune kunne fremlægges sædskifte- og gødningsplaner som kan dokumentere, at gødningen udbringes miljømæssigt forsvarligt.

Afsætning af næringsstoffer

Den andel af næringsstoffer fra svineproduktionen, der ikke bruges på ejendommen, afsættes i form af enten rågylle, fiberdel og/eller næringsstofkoncentrater.

Aftaler om afsætning af næringsstoffer og gylle skal være skriftlige, af mindst 1 års varighed og foreligge senest ½ år, før de træder i kraft.

Assureført regnskab

Der skal til enhver tid foreligge et ajourført regnskab over næringsstofs- og gylleleverancer med anførsel af modtager og dennes Se-nummer, leveringsdata, leveret mængde og gødningstype.

Beregning af udvaskning

Til eftervisning af vilkår 3.1 vedr. udvaskning af nitrat til grundvand skal der årligt udføres en beregning af bedriftens udvaskning af nitrat fra de arealer, der er omfattet af bedriftens sædskifte- og gødningsplaner. Beregningen skal vise den forventede udvaskning som gennemsnit pr. ha.

Beregningen udarbejdes på baggrund af og samtidig med udarbejdelsen af bedriftens sædskifte- og gødningsplaner for den kommende vækstsæson.

Beregningerne skal baseres på den nyeste viden, og der skal anvendes en model, der så vidt muligt stadig udvikles og forbedres.

Beregningsmodellen skal godkendes af Morsø Kommune. Den årlige beregning indsendes til Morsø kommune senest pr. 1. december. Beregningen skal første gang foreligge den 1. december 2001.

Lugt

4.3 Virksomheden skal, på Morsø Kommunens anmodning, dog maksimalt 1 gang årligt, for egen regning dokumentere, at vilkår 3.2 vedr. lugt er overholdt.

Dokumentationen skal bestå af måling af emission samt en meteorologisk spredningsberegning. Dokumentationen skal udføres af et laboratorium, der er godkendt af Morsø Kommune.

Lufforurening

4.4 Virksomheden skal på Morsø Kommunes anmodning, dog maksimalt 1 gang årligt, dokumentere at en eller flere af grænseværdier for immission fra virksomheden, jf. vilkår 3.3 vedr. lufforurening er overholdte.

Støj	4.5 Virksomheden skal på Morsø Kommunens anmodning, dog maksimalt 1 gang årligt, for egen regning dokumentere, at de stillede støjkraV, jf. vilkår 3.3 vedr. støj er overholdte.
Målingerne	<p>4.6 Dokumentation skal foretages, når virksomheden er i fuld drift. Med mindre andet aftales med Morsø Kommune, udføres dokumentationen efter retningslinjerne i Miljøstyrelsens vejledninger:</p> <p style="padding-left: 40px;">nr. 4/1985: "Begrænsning af lugtgener fra virksomheder" nr. 6/1984: "Måling af ekstern støj fra virksomheder" nr. 5/1993: "Beregning af ekstern støj fra virksomheder" nr. 6/1990: "Begrænsning af luftforurening fra virksomheder"</p>
Foderkontrol	4.7 Til dokumentation for vilkår 2.4 vedr. foder skal der føres månedlig driftsjournal over foderforbrug og -sammensætning. De til enhver tid benyttede foderblandinger skal være deklarerede. Deklarationerne skal opbevares i driftsjournalen.
Funki Manura anlæg manualer og instruks	4.8 Detaljeret driftsjournal og instruks for vedligeholdelse og kontrol skal foreligge på Funki Manura anlægget. Manualer og instruks skal løbende justeres i henhold til indhøstede erfaringer.
Journal	<p>4.9 Der skal føres journal over driften og vedligeholdelsen af Funki Manura anlægget. Journalen skal indeholde registrering af:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daglig tilførsel af gylle, producerede mængder af koncentrat og vand. • ugentlig forbrug af hjælpestoffer
Uheld og driftsforstyrrelser	4.10 Der skal føres journal over uheld og driftsforstyrrelser samt reparationsarbejder og væsentlige aktiviteter, som kan have betydning for det omgivende miljø. Journalen skal endvidere indeholde oplysninger om tidspunkt og omfang af renoveringer.
Opbevaring af dokumentation	<p>4.11 Journaler og registreringer vedrørende produktionen og serviceringen af anlægget skal opbevares i mindst 3 år og forevises på tilsynsmyndighedens anmodning.</p> <p>Dokumentation i form af kvitteringer, sædskifte- og gødningsplaner m.v. skal opbevares i mindst 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens anmodning.</p>

Følgende love og bekendtgørelser er inddraget i miljøgodkendelsen:

Miljø- og Energiministeriets lovbkt.nr. 698 af 22. september 1998 "**om miljøbeskyttelse**"

Miljø- og Energiministeriets bkt.nr. 807 af 25. oktober 1999 "**om godkendelse af listevirksomhed**"

Miljø- og Energiministeriets bkt.nr. 877 af 10. december 1998 "**om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.**"

Miljø- og energiministeriets bkt.nr. 428 af 2. juni 1999 "**supplerende regler i medfør af lov om planlægning (samlebekendtgørelse)**"

Miljø- og Energiministeriets bkt.nr. 734 af 31. juli 2000 "**om klassificering, emballering, mærkning, salg og opbevaring af kemiske stoffer og produkter**"

Miljø- og Energiministeriets bkt. nr. 49 af 20. januar 2000 "**om anvendelse af affaldsprodukter til jordbrugsformål**"

Miljø- og energiministeriets bkt.nr. 241 af 27. april 1998 "**om bekæmpelsesmidler**"

Miljø- og Energiministeriets bkt.nr. 404 af 19. maj 1992 "**om vandløb**"

Miljø- og Energiministeriets vejledning nr. 10 1992 "**om ændring af vandløbslovens § 69 om bræmmer**"

Miljø- og Energiministeriets bkt.nr. 619 af 27. juni 2000 "**om bortskaffelse, planlægning og registrering af affald**"

Miljø- og Energiministeriets lov.nr. 9 af 3. januar 1992 "**om naturbeskyttelse**"

Landbrugs- og fiskeriministeriets bkt.nr. 128 af 22. februar 2000 "**om husdyrhold og arealkrav for landbrugsejendomme**"

Landbrugsministeriets bkt.nr. 1095 af 10. december 1992 "**om grønne marker, sædskifte- og gødningsplaner samt gødningsregnskaber i jordbruget**"

Plantedirektoratets bkt.nr. 1096 af 10. december 1992 "**om behov for tilførsel af kvælstof og indhold af kvælstof i husdyrgødning**"

Trafikministeriet. Færdselslovens detailforeskrifter 1996 "**afsnit 3 om vægt og dimensioner**"

Miljøteknisk redegørelse

Miljøgodkendelsesforløb

Viborg Amtsråd vedtog den 13. oktober 1997 en VVM-vurdering og Regionplantillæg nr. 8.

Regionplantillægget blev påklaget, men Naturklagenævnet gav ikke klagerne medhold. Naturklagenævnets afgørelse blev meddelt den 23. juni 1998.

Morsø Kommune har den 10. juli 1998 miljøgodkendt husdyrproduktionen til 487 DE efter daværende dyreenhedstal.

Ansøger fremsendte den 18. december 2000 en ny ansøgning om miljøgodkendelse, idet ansøgers grundlag for den meddelte godkendte var ændret. Som følge af ny lovgivning om opstaldning af søer og gylte, udvikling af forbedrede produktionsmetoder inden for smågriseproduktion medfører mere fysisk plads og et samlet større produktionsareal i forhold til tidligere godkendte udformning.

Ansøger ønsker at etablere biogas- og gylleseparationsanlæg, men den samlede produktionsstørrelse i dyreenheder var uændret i forhold til tidligere godkendelse.

Viborg Amt meddelte den 16. januar 2001, at det ansøgte projekt ikke er VVM-pligtig, hvorefter Morsø Kommune meddelte miljøgodkendelse til svineproduktion og kombineret biogas- og gyllesepareringsanlæg.

Morsø Kommune meddelte godkendelse til en årsproduktion på 2100 årssøer, svarende til 462 DE og produktion af 900 sopolte pr. år, svarende til 20 DE. Den samlede produktion udgjorde 482 DE efter daværende dyreenhedstal. Der fandtes endvidere 14 ammekøer uden opfedning af tyrekalve, svarende til 10 DE.

Morsø Kommunen modtog en forespørgsel om mulighed for at ændre leverandør inden for den daværende godkendelses rammer.

Morsø Kommune modtog en egentlig anmeldelse af ændringen, hvor ansøger ønskede at udskifte et gylleseparations- og biogasanlæg leveret af BIOSCAN med et gyllesepareringsanlæg fra FUNKI Manura 2000.

Der skete ingen ændringer i produktionsformen eller i indretningen af produktionen.

Morsø Kommunen foretog den 18. juni 2001 en vurdering af de to separationsanlæg og vurderede, at input og output bestående af vand, kompost og næringsstoffer er uændret og ændringen ikke på denne baggrund ville medføre forøget forurening.

Morsø Kommunen vurderede, at en ændring fra skruepresser til dekantercentrifuge medfører en mindre miljøbelastning.

Udskillelse af vand og næringsstoffer blev ligeledes ændret, idet den ønskede teknik ønskedes ændret fra omvendt osmose og ultrafiltrering til inddampning og kondensering.

Morsø Kommunes samlede vurdering var, at det anmeldte ændrede anlæg ikke ville kræve en ny miljøgodkendelse og meddeler den 18. juni 2001 en revideret miljøgodkendelse med tilpassede vilkår.

Det viser sig imidlertid efterfølgende, at der fortsat er vilkår fra biogasanlægget mv. som ikke er relevante i forhold til den etablerede virkelighed.

Ejer indretter produktionen efter miljøgodkendelsen og opfører et gylleseparerings- og gyllebehandlingsanlæg.

Det viser sig imidlertid, at gyllebehandlingsanlægget ikke fungerer tilfredsstillende.

Morsø Kommune deltager i et møde den 17. marts 2004 med ejer og deltagere fra Morsø Landbrugscenter, hvor det oplyses, at anlægget bortset fra dekantercentrifugen tages midlertidig ud af drift.

Ejer oplyser, at det forsat skal være en mulighed at kunne anvende anlægget som helhed og som tiltænkt.

Det er ikke en forudsætning for Viborg Amts tidligere foretagne VVM -vurdering, at der skal foretages behandling af al gyllen på gylleseparerings- og gyllebehandlingsanlægget.

Ejer oplyser, at gylle til egne og forpagtede arealer forsat skal afvandes ved anvendelse af dekantercentrifugen.

Ejer anmelder den 20. maj 2003 en ændring af dyreholdet størrelse og sammensætning.

En mindre forøgelse af produktionen af egne avlsdyr (søer, gylte, polte) fra 900 svin (55-98 kg) til 945 svin (7,2 -100 kg). Den eksisterende kostald indrettes hertil.

Der er endvidere anmeldt en mindre udvidelse/ændring af produktionen i kostalden fra 10 DE ammekvæg til 2 DE ammekvæg og 13 DE svin.

Ud over ændringen af kostalden opføres en tilbygning til eksisterende bygninger af dyrevelfærdsmæssige årsager til aflastning af søer, idet behovet for aflastning er blevet større end forudsat. Der forventes foretaget anmeldelse af byggeriet hertil i december 2004. Med tilbygningen sker der ikke en forøgelse af antallet af dyreenheder, idet der kun er tale om en aflastning.

Byggeriet kan derfor igangsættes på bygherrens eget ansvar inden klagefristens udløb, uanset om tilladelsen påklages, idet en eventuel klage efter bestemmelserne i miljøbeskyttelsesloven – ikke har opsættende virkning.

Produktionen vil herefter være 2100 årssøer m/ smågrise til 7,2 kg. Herudover 945 slagtesvin (7,2-100 kg) og 3 ammekøer.

Husdyrbrugets samlede antal dyreenheder forøges fra 516,7 DE (tidligere 492 DE) til 521,6 DE (tidligere 497 DE).

Kommunen finder, at der er tale om en mindre ændring/udvidelse af dyreholdet, og at de allerede eksisterende forureningsbegrænsende vilkår i miljøgodkendelsen imødegår den mindre forøgede forurening fra ændringen og udvidelsen, således at beskyttelsen af det ydre miljø er tilstrækkelig sikret igennem de eksisterende vilkår, som angivet i miljøgodkendelsen af 25. januar 2001.

Morsø kommune vurderer endvidere, at der er vilkår i den eksisterende miljøgodkendelse, der anses for at være ikke relevante, idet det den gang etablerede gylleseparerings – og gyllebehandlingsanlæg ikke blev etableret i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet, hvorfor irrelevante vilkår i godkendelsen udgår, og der for flere vilkår sker en tilpasning, så utilstrækkelige og uhensigtsmæssige vilkår ændres i nærværende miljøgodkendelse.

Da retsbeskyttelsesperioden på 8 år endnu ikke er udløbet, kan kommunen ikke skærpe de vilkår, der allerede er fastsat i godkendelsen for den del af virksomheden, som ikke berøres af ændringen.

Der er i godkendelsen af 25. januar 2001 fastsat et vilkår i 1.5 om, at retsbeskyttelsen er 8 år. For en (i) – mærket virksomhed kan kommunens revurdering med reference til Listebekendtgørelsens § 18 udskydes op til 10 år fra godkendelsen, hvilket svarer til en revurdering senest 25. januar 2011.

Kommunen har truffet afgørelse uden forudgående offentlighed, idet der ikke etableres væsentlige ændringer eller udvidelser.

Offentligheden får mulighed for at klage over afgørelsen ved offentlig annoncering af afgørelsen.

Bedriftens beliggenhed i forhold til omgivelserne

Beliggenhed og naboer Virksomhedens beliggenhed fremgår af bilag 1. Virksomheden er beliggende i landzone.

Virksomheden består af én ejendom, Sø Møllevej 3

Virksomhedens afstandsforhold fremgår af nedenstående skema. Afstandene er målt mellem nærmeste punkter på bygningsmasse på Sø Møllevej 3 og bygninger ved naboer, jf. bilag 2.

Hybenhøjen 1	ca. 122 m - beboelse
Nabobeboelse Brunhøjen 3	ca. 157 m
Nabobeboelse Jørsbyvej 16	ca. 325 m
Nabobeboelse Søndergårdsmark 4	ca. 475 m
Nabobeboelse 2 Søndergårdsmark 2	ca. 600 m
Lokalplanområde: Sejerslev	ca. 1650 m
Offentlig vej	ca. 25 m
Vandforsyningsanlæg; Nærmeste enkelt anlæg	ca. 325 m
Sejerslev vandværk	ca. 2500 m
Sdr. Dråby vandværk	ca. 2500 m
søer og vandløb, herunder dræn	Sø: ca. 260 m Dræn: > 100 m Vandløb: > 100 m
Levnedsmiddelvirkosomhed	> 1000 m

Drikkevandsområder Nærmeste almene, private vandværker er Sejerslev og Sdr. Dråby vandværker. Bedriften er ikke beliggende i disse vandværkers skønnede indvindingsområder.

Dele af bedriftens arealer er beliggende i et område med særlige drikkevandsinteresser, udpeget i regionplanen for Viborg Amt 2000-2012. Inden for disse områder må den nuværende arealanvendelse ikke ændres til mere grundvandstruende aktiviteter, jf. bilag 3.

Naturbeskyttelsesloven På arealer, der er omfattet af naturbeskyttelsesloven, må der ikke ske ændret anvendelse, der påvirker naturtilstanden.

**Naturbeskyttelsesloven
§ 3**

På bedriftens arealer findes der ét vandhul, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Derudover findes et areal på 7,1 ha., der er registreret som et fersk engareal, jf. bilag 4.

Vandløbsloven

Bedriften har et areal, der grænser op til et vandløb, der er omfattet af bestemmelserne om 2 m bræmmer langs naturlige vandløb, jf. bilag 4.

Naturbeskyttelsesloven § 4

På bedriftens arealer findes diger, der er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 4, jf. bilag 4.

Særlige beskyttelsesområder

Dele af bedriftens arealer ligger i områder, der i regionplanen er udpeget som "særlige beskyttelsesområder" miljøbeskyttelsesområder, jfr. bilag 4
Naturværdier, de kulturhistoriske og landskabelige værdier i disse områder går forud for andre interesser.

Bedriftens indretning og drift

Bygninger

Nr. på tegning – bygning, jf. bilag 4	Areal
1. Stuehus	154 m ²
2., 4. staldbygninger	10532 m ²
5. Maskinhuse	419 m ²
3. Fodersilo/foderrum	644 m ²
7. Gylletanke	675 m ²
6. Driftsbygninger	579 m ²
8. Separationsanlæg	325 m ²
I alt	13328 m²

Staldbygninger omfatter drægtighedsstald på 3750 m², løbe- og drægtighedsstald på 1300 m², farestald på 3780 m², løbe- drægtighedsstald er 585 m².

Bilag 6 viser situationsplan for eksisterende forhold.

Dyreart og størrelse

Dyreart	Antal	DE
Årssøer m. smågrise,	-	-
Slagtesvin, produceret pr. år	-	-
Sopolte, indkøbt v. gns. 7,2 - 100 kg	945	31,2
Søer m. 7,5 kg's prod.	2100	488,4
Ammekøer med delvis opdræt	3	1,6
i alt	-	521,6

Sohold Af ejendommens sohold indgår ca. 130-140 søer i avlen og udvælges på baggrund af særlige genetiske egenskaber. Hangrisene fra disse søer sælges fortsat fra ejendommen, mens hovedparten af hungrisene overføres til egen poltestald.

Smågrise Smågrisene sælges fra ejendommen ved fravæning v. ca. 7,5 kg. De opfedes herefter til slagtning hos andre producenter. Ved at fjerne grisene fra ejendommen ved fravæning, undgår man at grisene påvirkes af de bakterier m.m., som ældre dyr kan bære. Dermed øges sundhed, velfærd og fødevarerisikeringen ved produktionen betydeligt.

Staldsystem Alle stalde i det nye anlæg har delvis spaltegulv med min. 70% fast gulvareal. Den ældste drægtighedsstald på 585 m² har 70% fast gulv på 3/5 af stiaarealet og resten af stalden har 50 % fast gulv.

Den ældste poltestald er indrettet med fuldspaltegulv. Dette vil ikke blive ændret.

Afkast Ventilationen er undertryksventilation, og styres efter "Multistep-princippet". Se afsnit om renere teknologi

Der etableres ikke gulvudsugning.

Afkasthøjde	80 cm over tagflade
Luftmængde ved max. ventilation	380.000 m ³
Luftmængde ved min. ventilation	57.000 m ³
Lufthastighed ved max. ventilation	10 m pr. sek.

Afslutning på afkastene er koniske og forsynes ikke med afdækningsplade.

Foder Der foregår foderblanding på bedriften.

Gødning, årsproduktion

Husdyrgødning	Produktion, ton/år
Gylle	11.680
Dybstrøelse	13

Gylleseparation & afsætning

En del af gyllen behandles i et gylleseparationsanlæg. For at opnå fosforbalance, vil den del af husdyrgødningen, der udnyttes på ejendommens arealer, blive separeret, således, at fosfortilførslen optimeres i forhold til planternes næringsstofbehov.

Den mængde næringsstoffer, der skal afsættes uden for bedriften, vil enten blive afsat i form af separationsprodukter eller på traditionel vis, som gylle. Gyllen vil blive afsat løbende i takt med produktionen, og vil blive afsat til modtagere, som har opbevaringskapacitet og arealer til udspredning.

Opbevaring af gødning

Der forekommer 4 slutprodukter fra Funki Manura-anlægget: tøtstof, ammoniakkoncentrat, NPK-koncentrat og "rent" vand.

Fiberfraktionen oplagres udendørs i stak på betonplade. Fiberfraktionen udbringes i vækstperioden på markjorder efter behov.

Ammoniakkoncentrat pumpes fra mellemtank til oplagring i overdækket tank placeret udendørs. Tankens indhold anvendes på landbrugsbedriften, som gødning til udbringning, eller sælges til andre forbrugere.

NPK-koncentratet pumpes til tank med fast overdækning og udbringes i vækstperioden på markjorder efter behov eller sælges til andre forbrugere.

N-koncentratet og NPK-koncentratet opbevares i lukket beholder.

"Rent" vand pumpes fra anlægget til en gyllelagune. Udpumpning til udspredning på mark sker via stationært vandingsanlæg til sprinkleranlæg. Vandet spredes på 3 ha græsmark.

Ved drift uden anvendelse af Funki Manura-anlægget er den maksimale opbevaringsmængde i november 2004 beregnet til 3990 m³ og den samlede opbevaringskapacitet er opgjort til 4700 m³.

Der udsprede ikke husdyrgødning modtaget fra anden ejendom. Opbevaringskapaciteten til separationsprodukter er tilstrækkelig til at overholde kravet. Hvis der alternativt afsættes gylle frem for separationsprodukter, vil det være muligt at leve op til kapacitetskravet ved at gyllen afsættes løbende.

Transporter pr. år	Ved separation af alle næringsstoffer	Ved separation af gylle til egne arealer ca. 5000 ton
Gylle til bedriftens egne arealer	36 stk. á 22 tons	190 stk. á 25 tons
Opkoncentrerede næringsstoffer til egne arealer transporteres og udbringes med en 5 tons bugseret marksprøjte	Ca. 150 stk. á 5 tons, hvoraf en begrænset del af transporterne vil være på offentlig vej	
Transporter til aftagere i lukkede tankvogne.	Ca. 55 stk. á 30 tons	143 stk. á 32 tons
Kompost til egne arealer og til andre aftagere	Ca. 37 stk. á 10 tons	Ca. 27 á 20 tons
Levering og afhentning af dyr	3 gange / uge	3 gange / uge
Levering af foder	1 gang / uge	1 gang / uge

Der modtages ikke slam eller anden type affald til udbringning på bedriftens udspretningsareal.

Areal til udbringning harmonikrav og transporter

Arealer	Arealkrav i ha	
	Uspredning	Hamonikrav
Sø Møllevej 3	136	
Gødningsaftaler	237	
I alt	373	372,56

Bivirksomhed

Der er ikke tilknyttet nogen form for bivirksomhed til bedriften som f.eks. dambrug, pelsdyrfarm, slagteri, komposteringsanlæg m.v.

Sprøjtemidler

Påfyldning af sprøjteaggregatet foregår via en 800 l vandtank. Der er ikke risiko for tilbageløb til vandboring.

Ved sprøjtning af markarealer medtages beholder med skyllevand. Rensning og tømning foregår på marken.

Der er ikke til ansøgning oplyst mængde, art og sprøjtehyppighed. Dette vil imidlertid være beskrevet i det grønne regnskab, som ansøger fremover vil udarbejde hvert år.

Sprøjtemidler opbevares i aflåst rum. Der er ikke afløb i rummet. Det anbefales, at sprøjtemidlerne opbevares i et aflåst skab for at sikre, at der ikke opstår uheld.

Olie

Fyringsolie opbevares i indendørsplacerede overjordiske tanke.

Vandforsyning

Bedriften forsynes med vand fra Sejerslev Vandværk.

Fluebekæmpelse

Bedriften bekæmper fluer ved anvendelse af rovfluer. Der anvendes ikke kemiske midler.

Separationsanlæg

Separeringsprocessen foregår i 3 faser. I første fase foretages en mekanisk forseparation med en dekantercentrifuge, hvor fiberdelen (humus) skilles fra den tynde gylle (ajle). I anden fase opkoncentreres ajlen ved hjælp af inddampning og i tredje fase renses det destillerede vand.

Inddampning og rensning foregår i et lukket system. Der optræder ikke lugtgener eller ammoniakafgivelse i forbindelse med rensningen.

Efter ophør af daglig drift af separationsanlægget på grund af driftsmæssige problemer vil anlæggets drift indtil videre kun være drift af dekantercentrifuge.

Transport

Råvarer og slutprodukter føres i nedgravede pvc - rørledninger.

Transport af gødningskoncentrat og kompost forekommer som tidligere i sæsonen for udbringning på markjorder, eller via ekstern vognmand til andre forbrugere.

Forholdsregler ved uheld/udslip

Der vil teoretisk kunne ske udslip fra alle procestrin ved brud på rør internt i den enkelte anlægskomponent eller på rørforbindelser mellem de enkelte anlægskomponenter.

Alle sådanne mulige rørbrud vil blive registreret af anlæggets centrale styrings- og overvågningssystem, f.eks. ved registrering af trykfald eller manglende tilførsel af føde til den enkelte anlægskomponent.

Driftsjournal og registreringer

Der føres driftsjournal for anlægget.

Dagligt og automatisk føres journal over:

- Tilført gyllemængde
- Produceret mængde ammoniakkoncentrat
- Produceret mængde NPK -koncentrat
- Produceret/udsprinklet mængde vand
- Forbrug af hjælpestoffer registreres ugentlige

Driftstid/ansatte

Anlægget kører fuldautomatisk, og vil blive serviceret jævnlige efter behov.

Dagligt aflæses diverse procesinstrumenter, og der tages prøver af slut- og mellemprodukter og råvarer jævnlige.

Renere teknologi

Funki Manura-anlægget er en ny teknologi, hvor hovedvægten er lagt på at udnytte affaldsprodukter, således at forurening dels undgås, dels begrænses.

Sikkerhed/egenkontrol

Drift- og vedligeholdelsesmanualen er placeret på anlægget og er til enhver tid tilgængelig.

Der gennemføres løbende en række prøveudtagninger og laboratorieanalyser af indholdsstoffer af dels reaktorindhold, råvare- og mellemprodukter, dels slutprodukter med henblik på at styre processen mest optimalt og samtidig være i stand til at deklare slutprodukterne og sikre, at det omgivende miljø belastes mindst muligt.

Processen styres/kontrolleres ved hjælp af anlæggets styresystem, hvor data vedrørende mængder, temperatur, tryk m.m. opsamles.

Renere teknologi og forureningsbegrænsende foranstaltninger for svineproduktion og separationsanlæg

Lugtbegrænsende foranstaltninger

- stalde.
- tørt leje

De nye stalde indrettes med 70 % fast gulvareal. Ved at begrænse arealet med gylleoverflade i staldene, begrænses både lugtmission og ammoniakfordampning

Drægtighedsstalden og polteafsnittet i løbe-kontrol afdeling forsynes med overbrusningsanlæg over spalterne. Anlægget monteres over spalterne og vil i varme perioder trække grisene ned på spaltearealet, hvor de kan køle sig under overbrusningen.

Samtidig hermed vil de gøde på spaltearealet og dermed også holde lejearealet tørt, hvilket medfører reduktion af ammoniakfordampning og lugtafgivelse.

- rengøring

Farestaldene vaskes og rengøres fuldstændigt mellem hver hold søer, d.v.s. hver 6. uge. Der kommer således ikke til at ligge støv og skidt der afgiver lugt i nævneværdig grad. Alle inventardele er udformede specielt med henblik på rengøringsvenlighed. Det øvrige anlæg gøres rent ca. en gang hvert andet år.

- gylleudslusning

Udmugning i drægtighedsstald og farestalde sker flere gange dagligt med skraberanlæg. Herved øges den positive effekt på ammoniakfordampning fra gyllen der allerede er opnået ved staldindretningen. I løbe-kontrol afdeling laves udmugning med vakuum-udslusning af gyllen. Også her er gylleoverfladerne dog begrænset mest muligt.

Hyppig gylleudslusning vil også hæmme afgivelsen af potente lugtstoffer, der dannes i gyllen over tid, efterhånden som ilten i gyllen omsættes. Det iltfattige miljø når aldrig at opstå, da gyllen lukkes ud flere gange i løbet af dagen.

- lukkede systemer

Al gyllen kører i lukkede systemer efter det har forladt stalden. Lugtgener fra gylletanke, pumpning og flytning med gylle m.v. er således elimineret.

Ventilation

- multistep
- lav lufthastighed

Ventilationssystemet er indrettet efter "multistep princippet", hvilket sikrer en høj afkasthastighed og dermed højde på udluftning fra staldene. I farestaldene sker luftindtaget diffust gennem loftet, hvilket nedsætter lufthastigheden over de våde flader i stalden. Dermed reduceres ammoniak- og lugtmission. I de øvrige stalde er ventilationen alm. undertryk, hvor luften suges ind gennem ventiler i væggene og klæber op langs loftet. Den falder

derefter langsomt ned i rummet, så der også her er lav lufthastighed over fugtige flader. Især i vinter perioder kan den kolde lugt være årsag til at den indsugete luft falder ned i staldrummet på en u hensigtsmæssig måde, der bevirker større hastighed over gyllefalder. Etablering af differentieret indtag modvirker denne tendens.

- afkast

Afkastene er placeret ved kip og i størst mulig afstand fra naboer. Afkastene afsluttes 80 cm over tagrygning på bygningerne. Lufthastigheden vil ikke komme under 5 m/s og bliver i afkastet rettet til opadrettet luftstrøm, hvilket giver en bedre spredning.

- foder

Der anvendes foderblandinger med et proteinindhold på 14% under den generelle norm for indhold af kvælstof i foderet. Systemet kaldes "fasefodring" og betyder at næringsstofindholdet i foderet tilpasses den enkelte gruppe af dyrs behov. Der bruges således op til 3 forskellige blandinger til søerne.

Forsøg har vist, at et lavere proteinindhold medfører en mindre ammoniakfordampning i stalde og ved udspredding, samt en lavere koncentration af flere forskellige lugtkomponenter i gyllen.

Ammoniakkoncentrationen i stalduften blev stort set halveret ved fodring med lavproteinholdigt foder. Der findes ingen godkendte danske forsøg.

- gyllebeholder/lagertanke Gyllebeholder og lagertanke til koncentrat på Sø Møllevej 3 forsynes med fast overdækning. Fast overdækning er ikke naturligt flydelag eller tilført halm.

Ammoniakfordampning Gyllen vil blive udbragt med slæbeslanger, og vil kun give anledning til ringe fordampning.

Udbringning af koncentrat vil foregå med en marksprøjte med specielle dysser.

Bedriftens forbrug og produktion

Vand, el og olie

Forbrug	Med separation	Traditionelt
Drikkevand pr. år, m ³	8.000	8.000
Forbrug af procesvand pr. år, m ³	2.000	14.239
Elforbrug i kwh	2.830.000	900.000
Olieforbrug i l. pr. år	10.000	33.000

Forbrug af dieselolie til traktorer, transport m.v. er ikke angivet.

Forurening fra svineproduktion og separationsanlæg

Støjkilder svineproduktion

Støjkilder på virksomheden omfatter ventilationsafkast, kompressor, foderanlæg og transport af gylle, foder, leverancer af olie og handelsgødning og afhentning af døde dyr. Kompressor og foderanlæg er placeret indendørs.

Støjbidrag for hvert enkelt ventilationsafkast er angivet til 71 dB(A) målt i 1 m afstand - driftstid: 24 t/dag, for kompressor 45 dB(A) - driftstid: 1400 timer/år og foderanlæg 40 dB(A) - driftstid: 14 timer/dag. Alle værdier gælder for 1 m afstand fra bygning.

Støjkilder Funki Manura anlæg

Anlæggets støjkilder er pumper & kompressor.

Disse giver ikke anledning til ekstern støj, da porte og døre holdes lukkede.

Lugtkilder - svineproduktion

Lugtkilder på virksomheden vil omfatte stalde, gødningsbeholdere, udspreddning af gylle og næringskoncentraterne.

Der er ikke udført beregning af spredning og fortynding af de afgivne lugtstoffer

Spildevand

Der fremkommer spildevand fra rengøring i stalde, rensning af sprøjteaggregatet, vaskeplads og spildevand fra velfærdsrum. Læsseplads ved gyllebeholder anvendes som vaskeplads.

- svineproduktion

Spildevand fra rengøring tilledes gyllebeholder og spredes på marker sammen med gyllen.

Spildevand fra rensning af sprøjteaggregatet udspreddes på mark.

Spildevand fra velfærdsrum ledes til trixtank med tilledning til nedsivningsanlæg.

Spildevand

Ved normal drift forekommer der intet processpildevand.

Funki Manura anlæg

I tilfælde af udslip, fra gyllesepareringsanlæg i hallen, af flydende stoffer, ledes udslippet til fortank for rågylle. Hallen er forsynet med aquadræn.

Vaske- og spulevand fra hallen tilbageføres til fortank.

Affald

Almindeligt husholdningsaffald, papiraffald bortskaffes til godkendt ordning.

Tab af kvælstof til omgivelserne

Ifølge Normer for Husdyrgødning, Danmarks Jordbrugsforskning 1996, skal der med den nuværende indretning regnes med et ammoniaktab fra staldene på i gns. ca. 17% af den samlede kvælstofmængde i gyllen. Tabet fordeler sig med et stalddtab på ca. 15% og et lagertab på 2%, forudsat at der er godt flydelag på gyllen.

For at begrænse lugt- og ammoniakforureningen fra anlægget er der planlagt en række særlige tiltag, som nævnt under afsnittet om forureningsbegrænsende foranstaltninger. Effekten af disse tiltag er beskrevet her:

Gylleoverfladerne er reduceret i staldene, og der laves overbrusning der sikrer at gødningen afsættes på et begrænset areal. Det bevirker, at stalddtabet forventes at blive ca. 10-12% af kvælstofmængden i gyllen mod normen på 15%.

Ved at alle gylle- og lagertanke er overdækket, og gyllen kører i lukkede systemer, bortfalder lagertabet på 2% af den samlede kvælstofmængde

Reduktion af proteinniveau i foderet til de drægtige søer forventes at give en reduktion på ammoniakfordampningen i drægtighedsstalden på 30-50 %. Samlet for hele anlægget svarer det til en totalreduktion på 15-25 % i ammoniakfordampning, svarende til et fald i fordampningen af den samlede kvælstofmængde på 2-4 %

Hyppig udmugning i fare- og drægtighedsstalde, forventes at give 2-3% yderligere reduktion af kvælstoftabet af den samlede mængde kvælstof i gyllen.

Forudsætninger

Forudsætninger:

	Norm, kg N pr. d.e.	Sø Mølle, kg N pr. d.e.
N produktion pr. DE ab stald	100	86*
N mængde pr. DE. ab lager, før udbringning.	83	79-83
Amm.fordampning fra stald og lager	17 (17%)	3-7 (3-8%)

*Udregning af korrektionsfaktoren fremgår af bilag 17.

Kvælstof tab i marken

Sammensætningen af sædskiftet er det mest afgørende for tabet af kvælstof fra marken. Derudover er udnyttelsesprocenten af den gødning man bruger også afgørende.

Da Sø Mølle fremover vil blive drevet med et rent sohold, er det hensigtsmæssigt at dyrke byg på en stor del af arealet. For at holde på næringsstofferne i jorden efter høst, vil en del af arealet blive tilsået med efterafgrøder, hvilket mindsker udvaskningen om efteråret, der ellers er et meget kritisk tidspunkt for udvaskning. Disse marker overvintrer for en stor dels vedkommende, og tilsås om foråret, så afgrøderne her kan udnytte næringen i jorden.

Nitratudvaskningen og mængden af nitrat i det nydannede grundvand er vist i bilag 18. Med det nuværende sædskifte og fuld gødskning med gylle, vil udvaskningen være ca. 57 mg/l nitrat ud rodzonen. Fra nitraten forlader rodzonen til det nydannede grundvand, regner man ifølge undersøgelser fra DMU med en biologisk reduktion af nitrat på 33%. Dermed bliver nitratindholdet i det nydannede grundvand 38 mg/l

Affald

Døde dyr

Døde dyr opbevares i lukket beholder og bortskaffes til destruktionsanstalt.

Olie

Olieaffald opbevares i tromler placeret i maskinhus.

Olieaffald leveres til grovvarerforretning, der er godkendt til modtagelse.

Kemikalieaffald

Rengjorte dunke leveres til Frø og Kemikalier v. Peder Kr. Houmøller, Præstbrovej 240, 7950 Erslev.

Kanyler

Leveres til Morsø Genbrugscenter, Nørrebro, 7900 Nyk. M.

Andet

Kemikalier og medicin Kemikalier opbevares i aflåst rum

Beskæftigelse 7-8 årsværk.

Vurdering af bedriftens påvirkning på omgivelserne efter udvidelse

Mindre lugt Morsø Kommune vurderer, at virksomheden vil afgive mindre lugt end en traditionel svineproduktion.

Den daglige udslusning af en del af gyllen fra staldene bevirker, at omdannelse af stoffer i gyllen til mere lugtafgivende stoffer ikke når at komme i gang. Samtidig vil det valgte ventilationssystem bevirke, at luften fra staldene sendes ud af stalden med en forholdsvis stor hastighed og derved fortyndes koncentrationen af lugtstofferne tilstrækkeligt i forhold til afstand til naboer, jf. efterfølgende uddybning.

Og det mindre indhold af kvælstof i gyllen, på grund af det valgte foder, vil give en mindre lugtafgivelse fra gyllen. Det er dog ikke muligt at sige konkret, hvor stor en reduktion af lugtgenerne, disse tiltag betyder, fordi der ikke er lavet undersøgelser med målinger af størrelsen af de udsendte lugtenheder.

Fosfor Udskillelse af næringsstofferne i kvælstof- og fosfor/kaliumfraktioner fra gyllen bevirker også, at det bliver nemmere at dosere fosfor ud fra planternes behov, så man derved undgår en overgødskning med fosfor. Dele af de danske landbrugsarealer bliver i dag tilført så meget fosfor, at fosfor udledes til søer, vandløb og fjorde.

For at imødegå problemer med udvaskning af fosfor vil ejer dosere fosfortildelingen efter planternes reelle behov og derved undgå overgødskning med fosfor.

Morsø Kommune vurderer, at dette har stor positiv betydning for at minimere risikoen for fosforudvaskning.

Mindre udvaskning Ejer planlægger at køre med et sædskifte, der er mere alsidigt og varieret hen over vækstsæsonen end normalt. Ud fra de udvaskningsberegninger der er udført, jf. punktet "Kvælstoftab i marken" og bilag 18, vil det mere alsidige

sædskifte betyde mindre udvaskning i forhold til et mere traditionelt sædskifte.

De samme beregninger af udvaskning af kvælstof fra rodzonen viser, at efter udvidelsen vil udvaskningen være mindre end før målt som kg/ha.

Udvaskning til det nydannede grundvand, som ikke må forveksles med det terrænnære grundvand, bliver mindre efter udvidelsen end før målt som nitrat/l, jf. s. 25 under punktet "Kvælstoftab i marken". Under alle omstændigheder vil udvaskningen til det nydannede grundvand ligge under de 50 mg nitrat / l, der er grænseværdien for nitratindhold i drikkevand.

Morsø Kommune vurderer, at det nye projekt betyder en mindre udvaskning af kvælstof til grundvandet i forhold til den aktuelle praksis. Det at vurdering af udvaskning bygger på beregninger og deraf følger en usikkerhed. Beregningerne er på den anden side baseret på metoder, der anvendes af Viborg Amt. Morsø Kommune kan ikke muligt at bestemme usikkerheden.

Grønt regnskab

Morsø Kommune anser det som meget vigtigt, at ejer arbejder med Grønt regnskab. Gennem de grønne regnskaber vedligeholdes en viden om ejendommens miljøforhold og miljøforholdene indgår som ledelsesinstrumenter på linje med andre parametre. De Grønne Regnskaber vil sammen med den årlige beregning af den aktuelle udvaskning informere offentligheden om et meget aktuelt og vigtigt miljøaspekt ved virksomheden.

Morsø Kommune anbefaler, at Det Grønne Regnskab bruges til at vise offentligheden virksomhedens miljøpræstationer. Udarbejdelse af Det Grønne Regnskab er frivilligt. Men der er mulighed for at få regnskabet offentliggjort ved at sende det til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Regnskabet vil så blive offentliggjort sammen med de lovpligtige grønne regnskaber. Regnskabet kan også sendes til f.eks. berørte naboer og andre, der måtte have interesse i det.

Morsø Kommune anbefaler, at godkendelsens vilkår nr. 4.1 vedr. dokumentation for produktionens omfang og nr. 4.2 vedr. beregning af udvaskning bliver en del af Det Grønne Regnskab. Det Grønne Regnskab kan også indeholde virksomhedens miljøpolitik med formulerede miljømål.

Naturområder

Dele af ejers arealer er omfattet af Naturbeskyttelseslovens bestemmelser og af Regionplanens særlige beskyttelsesområder.

Lugt

Morsø Kommunes vurdering af lugtgener fra stalde er baseret på

Mindsteafstand til nabo

Miljøstyrelsens vejledning nr. 4/1997 om godkendelse af husdyrbrug. Af vejledningen fremgår, at produktionen i de nye staldkomplekser kræver en afstand på ca. 172 m til nærmeste nabo. Såfremt der foretages yderligere lugtbegrænsende tiltag, kan afstanden reduceres med op til 60 m, jf. bilag 19. Beregningen er foretaget på følgende måde:

<i>Sohold; 488 DE/2 =</i>	<i>244d.e.</i>
<i>244 DE =</i>	<i>344 m til landsby</i>
<i>344 m/2 =</i>	<i>172 m til enkelt beliggende bolig på landet</i>

Nærmeste naboer er placeret i en afstand af 180 og 170 m fra staldanlæggenes afkast.

Morsø Kommune har vurderet, at de tiltag, der er beskrevet under punktet "forurenings-begrænsende tiltag" s. 20 og 21 opfylder de vejledende krav, Miljøstyrelsen stiller for at kunne reducere de 172 m til 170 m.

Poltene i det gamle anlæg er ikke indregnet i beregningen, fordi poltene står i staldafsnit, der ikke hører sammen med de nye stalde og har en afstand til naboer, der er større end 170 m.

Morsø Kommunen bemærker i 2004, at nærmeste nabo mod øst er opkøbt og nedrevet af ejeren af husdyrbruget.

Morsø Kommune vurderer, at oliefyr og traktorer og opbevaring af foder ikke giver anledning til lugtgener.

Afstandskrav -støjemission

En beregning af virksomhedens støjbidrag baseret på et tillæg på 3 dB(A) for fordobling af støjkilde og et fradrag på 6 dB(A) for fordobling af afstand giver et støjbidrag på ca. 35 dB(A) i en afstand af 130 m fra staldanlæg. I denne beregning er ikke medtaget bidrag fra Funki Manura anlægget. Anlæggets støjkluder er placeret indendørs og giver ikke anledning til støjgener.

Det er Morsø kommunes vurdering, at bedriftens støjbidrag uden problemer kan overholde miljøgodkendelsens vilkår nr. 3.3 om støj.

